

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2937

יום שלישי י"ט סיון תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"מ קיח | עמוד היומי: שבת סו. | דף הכולל: ב"ב לג | קנין ירושלמי: מעשר שני כב
דף היומי בהלכה: רמ"ה א'.
מוסר: תורה אור - פרק ג' ולך נא ראה' עד פרק ד'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק י' עד סוף פרק י'

הדרך שלך מסכת בבא מציעא

הנהלת 'דרשו' העולמית מברכת את רבבות אלפי לומדי 'הדף היומי'

לרגל סיום מסכת בבא מציעא

יהי רצון שכשם שעזרנו הקב"ה לסיים מסכת זו, כך יעזרנו להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם

הנכד התקשה להסתיר את תדהמתו ממה שמתרחש כאן.
מתקשר יהודי ומוסר עדכון תמוה ביותר, על הפסד כלשהו
בן 35 שקלים (!)... והסב, לא פחות, מתרגש מהידיעה
ומברך אותו ללא שום קשר באריכות ימים ושנים

על הפסד של שלושים וחמשה שקלים ושיח תלמידי חכמים

מתקשר יהודי ומוסר עדכון תמוה ביותר, על הפסד כלשהו בן 35 שקלים (!)... והסב, לא פחות, מתרגש מהידיעה ומברך אותו ללא שום קשר באריכות ימים ושנים.

"מה, אתה לא מבין?" - הביט עליו הסבא הגדול במבט, ספק של רחמנות וספק של תמיהה.

"פלוגי הלז, התכוון בסך הכל לעדכן אותי שהוא נהיה היום בן שישים. הרי בתורה הקדושה כתוב שבגיל שישים משתנה הערך של האדם, והוא פוחת בצורה דרסטית, משווי של חמישים שקל, לשווי של חמש עשרה שקלים... נו, אתה יודע חשבון? כמה הוא הפער בין ערכו של יהודי מגיל עשרים ועד שישים, לעומת ערכו מגיל שישים ומעלה - שלושים וחמשה שקלים! - זהו הסכום שמפסידים כשמגיעים לגיל שישים".

צלצול הטלפון קטע באחת את השקט השורר בדרך כלל בבית היה זה במעונו של מרן הגאון רבי דב לנדו שליט"א, במקום האפוף כובד ראש של יגיעה בתורה בכל רגע נתון.

אחד הנכדים מיהר אל הטלפון. האזין שניות בודדות, הנהן בהסכמה ומיהר אל סבו הגדול להעביר את המסר המזור, כפי שהתבקש מהאיש שמעבר לאפרכסת.

"סבא! פלוגי התקשר וביקש למסור שהוא הפסיד היום שלושים וחמישה שקלים..."

הסבא - הגאון רבי דב שליט"א - שמע את הדברים, ומיד הגיב בלבביות: "איזה יופי, שיזכה לאורך ימים ושנים, עד מאה ועשרים, מתוך בריאות ונחת והצלחה בכל העניינים".

הנכד התקשה להסתיר את תדהמתו ממה שמתרחש כאן.

עם אחרים בקודים אחרים לגמרי. זר לא יבין זאת. בימים אלו שאחרי קבלת התורה, כולנו נתונים תחת השפעת היום הנשגב של חג השבועות. כולנו יכולים להתחבר לשפה הזו, לאטמוספירה הנעלית והרוממה הזו, לשיג והשיח של תלמידי חכמים שיודעים את הערך האמיתי של יהודי שקוע בתורה הקדושה, אשר כל חפצך לא ישוּוּ בה. (המבשר י"ב סיון תשפ"ד ביטוי הולם הרב י. טורסקי)

"כמובן שהבנתי את בקשתו, ומיהרתי לברכו שיזכה לחיות כהנה וכהנה עד מאה ועשרים שנה מתוך בריאות" - הפטיר הגר"ד בפשטות. הנכד המופתע למד כאן פרק חדש בהוויות החיים של לומדי התורה. יש להם שפה אחרת לגמרי. יהודים שזוכים לחיות עם התורה, לחשוב על דברי תורה, לעמול, ולהיות שקועים ללא הרף במתיקות צוף התורה - יש להם שפה אחרת לגמרי. הם מתקשרים

בטיסתי מניו יורק לפלורידה ישבתי ליד הרב פסח קראהן, עצמתי את עיניי, מהרהר על הימים הבאים ואיך יראה המצב בפלורידה, עבר שם דייל וראה אותי כך. הוא פנה אל הרב קראהן ושואל: "מה עושה הרב שלצדך? האם הכול בסדר?"

רבה של מגדל העמק רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א על ההפתעה בטיסה

המתבקשת: "מה זה ספיישל כשר?" "חברת 'פורד' מייצרת משאיות ומכוניות", פניתי אליו, "משאיות ה'טרוק' נוסעות על דלק דיזל, לעומת המכוניות הנוסעות על בנזין. מה יקרה אם תיכנס עם המכונית המפוארת של לתחנת דלק ותראה שמשאית פורד עומדת בתור לקבלת דיזל, הזול פי כמה מבנזין, ותראה גם אתה למלא דיזל במכונית שלך? הרי זו אותה חברה! למה שלא תשים דיזל?" "מה הרב מדבר? אם אשים דיזל, הכול ייסתם. המכונית לא תעבוד", הזדעק הדייל. "למה?" המשכתי להקשות, "והרי זו אותה חברה! אין זאת אלא שהחלק המכני של המשאית כבד יותר ויכול לסבול דיזל, אף שאינו מזוקק ונקי, לעומת המכונית הרגילה שמנועה עדין. אם נכניס לתוכה דיזל, ייסתמו פתחיה. חייבים דלק נקי שיוכל לעבור אל המנוע ולהפעילו". הוא עדיין לא הבין את הקשר ולמה ירמוז מילותיי. אמרתי לו: "ריבנו של עולם ברא הכול, יהודים וגויים. לגויים יש תפקיד ועבודה כדי שהעולם יתקיים - לבנות ולהתגדל, הכול לפי החשבון של הקב"ה. המכשור הפנימי שלהם חומרני וגס. הם יכולים להשתמש בדיזל, בבשר טריפה, לא מזוקק. העיקר שהמשאית נוסעת. "לעומתם, ליהודי יש נשמה, חלק אלוהי ממעל, עדינה ואצילית. 'הנשמה שבמוחי', כמו שאומרים בכל בוקר. תפקידו הוא להתחבר עם הבורא, ללמוד את חוכמת התורה ולקיים את מצוותיו, ולשם כך הוא חייב אוכל מזוקק, כשר. אם יכניס אוכל טרף, זה ייסתם". "אל תקרי ונטמאתם, אלא ונטמאתם" - על ידי שאוכלים מאכלות אסורות נהיה הלב מטומטם. סיפרתי לו מעשה מהרמב"ם הקשור לכשרות ולפרשתנו.

זיכני ה' יתברך בשליחות מיוחדת: להחזיק מוסדות ללימוד תורה של ילדי ישראל. מתוקף תפקידי אני מוכרח לצאת למדינות הים מפעם לפעם, להביא את בשורת המוסדות לפני אחינו שבגולה ולהחיש צורי ומזור משם לכאן. בטיסתי מניו יורק לפלורידה ישבתי ליד הרב פסח קראהן, מחבר ספרים ומרצה יהדות מוערך. עייף הייתי מכל התלאה שידעתי בימים האחרונים. לא תמיד מתבצעים הדברים כפי הציפיות - חרף העובדה כי מדובר בהצלחת נפשות. עצמתי את עיניי, מהרהר על הימים הבאים ואיך יראה המצב בפלורידה, גם עכשיו די קשה ולא קל להתרוצץ מחוץ לבית. זממתי לעצמי בעצימת עיניי את שירו של הרבי מסקולען על הפסוק בתהילים (קיט,נא): זדים הליצוני עד מאוד, מתורתך לא נטיתי. כך ישבתי כמה דקות, עורך חשבון נפש עם עצמי, עבר שם דייל וראה אותי כך. הוא פנה אל הרב קראהן ושואל: "מה עושה הרב שלצדך? האם הכול בסדר?" והרב קראהן סיפר לו כי אני הרב של הצעירים מישראל, מקרב צעירים לקדוש-ברוך-הוא ואומר להם מה זה יהודי. הדייל נאחז התרגשות: "גם אני יהודי!" ואז השפיל מבטו והוסיף: "הוריי אמרו לי שאני יהודי, אבל אין לי כל מושג מה זה אומר לגביי". פתחתי את עיניי, והוא פנה אלי ואמר: "אולי יכול הרב להגיד לי מה אני יכול לעשות כדי שארגיש שאני יהודי?" חשבתי לעצמי: איך מלמדים עכשיו אדם צעיר את כל התורה על רגל אחת? פניתי אליו ואמרתי: "אתה רואה שהזמנו מנות אוכל 'ספיישל כשר'? אם תזמין את זה, תוכל להרגיש שאתה יהודי". "מה?" התפלא הדייל, "חשבתי שזה אוכל צמחוני, ולא העליתי בדעתי כי יש לזה כל קשר ליהדות". ואז שאל את השאלה

אל הרמב"ם הגיעה איגרת מיהודים הפונים אליו בשאלה: הואיל והרמב"ם כתב שהאמונה בתחיית המתים היא עיקר מעיקרי היהדות, היכן היא מרומזת בתורה? אכן, יודעים הם שחז"ל הצביעו על הפסוקים האמורים על אמונה זו, אבל הם מסוגלים לפרש את הפסוקים בצורה שונה, ולכן מבקשים הוכחות נוספות.

הרמב"ם לא ענה להם, והורה לרבי יהודה אבן תיבון ששייב להם. וכך ענה להם התלמיד הגדול: "דעו כי על פי חוכמת הטבע המאכלים שאדם אוכל הופכים לדם. הדם מזוקק בכבד ועולה אל הלב, וממנו אל המוח, שהוא מקום השכל ובו טמונה חיות האדם. "דעו", הוסיף התלמיד, "כי הנזהר ממאכלות אסורות וטמאות ומאכלו כשר, נעשה דמו מזוקק. כתוצאה מכך יש לו לב טהור והרגשות טהורים, מוח טהור ודעות צולות ובהירות, קדושות וטהורות. וכן להפך, ח"ו: הניזון ממאכלים אסורים, טמאים ומטמאים, הם מטמטים את דמו הנעשה עכור, וכך לבו ומידותיו נהיים עכורים; וכשהם מגיעים אל המוח, נעשה שכלו אטום ונוטות לדעות נפסדות, זרות וטמאות.

"לפיכך", המשיך רבי יהודה אבן תיבון, "התנאים והאמוראים, חכמי המשנה והגמרא, אשר שמרו את נפשם לבל תיגעל נפשם במאכלות אסורים, האיר אור שכלם ורוח הקודש שדתה עליהם. מכוחם הבינו את הרמיזות בפסוקי התורה הקדושה ואת משמעותן, והם אלו שקבעו כי התורה מוכיחה מאותם פסוקים על אמונה בתחיית המתים".

לואי שמע כל זאת והתפעל מחוכמתו של הרמב"ם ותלמידו. הוא שאל אם יוכל להיות עמי בקשר בימים הבאים. נתתי לו את כתובתי בפלורידה, אצל ידידי, רב בקהילה החרדית, איש החסד הרב גרונר. נפרדנו לשלום וחיכיתי לראות איך ייפול דבר למחרת היום, בעודי יושב בסעודת שחרית בביתו של הרב גרונר, נשמעו דפיקות על הדלת. הרב גרונר רץ לפתוח את הדלת. הפגשתי בין השניים, ואמרתי לרב גרונר: "יש כאן יהודי שרוצה 'ספיישל כשר' גם מחוץ למטוס..."

לואי התקשר בקשר אמיץ עם הרב גרונר, וזה הכניסו תחת כנפי השכינה וקירבו לאבינו שבשמים.

(מתוך הספר 'אור השבת')

ויהי היום, הגיע לירושלים מכתב מראשי קהילה זו, בתלונה חריפה, למה רימיתם אותנו, המינוי של רב זה הוא מקח טעות. ולמה? כי, אנו ביקשנו רב כזה שכבר יודע הכל, והנה שמנו לב שאצל רב זה האורות דולקים בביתו גם לאחר חצות לילה...

משיחותיו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל

לירושלים, שישלחו אליהם רב גדול בתורה, שידוע הרבה ויוכל לענות על כל שאלה שישאלוהו. ואז שלחו להם אחד מבחירי האברכים בישיבת "עץ חיים" גאון גדול ובקי נפלא, ה"ה הרב שלמה נתן קוטלר, ואמנם הגיע לאמריקה, והתחיל בתפקידו. אולם, ראשי קהילה זו היו עמי הארץ כאלו שלא היה להם מושג באיכות לימוד תורה, ויהי היום, הגיע לירושלים מכתב מראשי קהילה זו, בתלונה חריפה, למה רימיתם אותנו, המינוי של רב זה הוא מקח טעות. ולמה? כי, אנו ביקשנו רב כזה שכבר יודע הכל, והנה שמנו לב שאצל רב זה (ר' שלמה נתן) האורות דולקים בביתו גם לאחר חצות לילה, ועשינו מעקב לראות, במה הוא עוסק בשעה מאוחרת כ"כ, (כי לא רצינו לחשוך שיש שם משחקי קלפים ח"ו), ובסוף התברר לנו שהוא יושב ע"י השולחן מול ערימה של ספרים רבים, וגם כותב שם בתוך מחברות אשר מכל זה הוברר לנו שעדיין לא סיים את חוק לימודיו, שהרי הוא עוסק בלימוד וכתובת מבחנים, כי אם זה נכון שכבר למד כל מה שצריך, למה הוא מחפש בספרי הלימוד?....

ולכן הם מחליטים לפטר את הרב!... אך - כמובן, מסכנים אלו ראשי הקהל, דלים ומדולדלים מכל מושג מה זה שקידה בתורה,

וילונו על משה ועל אהרן (פרשת שלח י"ד ב')
מדוע חכמי התורה נקראים בדברי חז"ל בכינוי "תלמידי חכם", או: "תלמידי חכמים", הרי מדובר באנשים מבוגרים או קשישים, שעברו כבר את גיל ההתלמדות. אלא - כל ימי חייו ירגיש את עצמו בבחינת תלמיד. בשאיפה ללמוד עוד ועוד. וזהו מאמר בן זומא בפרקי אבות ד', איזהו חכם? - הלומד מכל אדם. רק מי שעדיין ממשיך ללמוד, כי יודע הוא חסרונו כמה שכבר למד - הרי יש עוד הרבה והרבה להוסיף לימודים, ודרגות בתורה, ובמוסר, וביר"ש.

השקפה זו, אינה קיימת אצל העוסקים בלימוד חכמות חיצוניות, אצלם העמל הוא רק מתי שהתלמיד מתכוון לקראת הבחינות. ואם נבחן והצלח, והוא כבר באמת יודע את כל מה שדרשו ממנו, כגון בהנדסה, או במתמטיקה וכדומה, הרי כבר סיים חוק לימודיו, ואינו ממשיך להיקרא בשם תלמיד, כי הוא כבר גמר הכל.

מעשה בר' שלמה נתן קוטלר שהתמנה לרב בחו"ל
ומספרים, שפעם אחת שלחו מאמריקה, מקהילה אחת, בקשה

בעצמי, ואם זה שייך לי, אז אין להתרשל רק להרעיש את עצמו, למלא כל חדרי לבי בריכוז המאמץ לרכוש יראת שמים.

מעשה בר' שלום והנכד של השכנה

והביא הרה"ג ר' שלום שבדרון שליט"א (זצ"ל) סיפור נפלא, שנותן לנו משל ומוסר השכל להתעורר. בהיותו אברך, ומתגורר בשכונת "שערי חסד" בעה"ק ירושלים, שיחקו שם ילדים בשכונה, בסוס וברכיבה, כגון ילד אחד ה"י הסוס, ואחר הפרש וכו', ורץ ילד אחד מאירק'ה שמו במהירות לכיוון מדרגות הבית, ונתקל ונפל, ונחבט מצחו בחוד המדרגה, ונפתח סדק במצח, ודם נוזל ממנו. מיד רץ ר' שלום ותפש את הילד על זרועותיו, ושם מטלית רטובה על הפצע, שעדיין שותת וצובע בדמו את המטלית, וכך רץ עם הילד על זרועו, אל בית הרופא.

והנה בצאתו מן החצר, ראתהו מרחוק אשה שהיתה סבתו של התינוק, והיא חשבה שזה תינוק של ר' שלום שרץ הוא ואשתו אחריו. ותאמר הסבתא מרחוק, אל תבהלו, זה לא נורא, זה לא נורא, ה' יעזור, וזה יעבור לו לתינוק שלכם.

בינתיים, הסבתא התקרבה יותר, והכירה שזה מאירק'ה שלה, נכדה, אז פתחה בצעקה היסטורית: מ'אירק'ה! שלי, מ- איר-קה!!! אוי לי מה קרה! השכנות, ששמעו צעקותיה, מיד ענו לה, באותן המלים, שהיא עצמה הרגיעה, רגע לפני כן, וקראו לה, סבתא יקרה! זה לא נורא, זה לא נורא, ה' יעזור, זה בקרוב יעבור, וכך נהיתה הסבתא ללעג.

ושאל ר' שלום מה קרה כאן? קודם דיברה בנחת וברגיעה, ד' יעזור, ועכשיו פתאום, כל כך רועשת ודואגת? והתשובה פשוטה, קודם - זה היה סתם ילד, ועתה זה "מאירקה שלי".

כך, עלינו לדעת שהחינוך ליראת שמים זה "מאירקה שלי" זה דבר שאין לומר: "ד' יעזור", אלא זה בנפשנו, וכל המאמצים נשקיע בזה. הכל בידי שמים, חוץ מיראת שמים. על יר"ש ועל דקדוק בקיום מצוה, אין לסמוך על בטחון.

(מתוך העלון והספר 'גאון יעקב' סיון ע"ט)

הם מדמים הגברת לשפחותיה, ומוודדים במהלך מחשבה של חולין. כי לא כשאר חכמות היא חכמת התורה, וחכמת המוסר ויר"ש.

סיפור זה הוא בניגוד, למעשה הפוך, שאירע בעיירה אחת קטנה בפולין או בליטא, שג"כ החליטו לפטר את הרב. אך הסיבה שם היתה, בגלל שעברו כמה פעמים ע"י חלון ביתו בחצות לילה, ואפי' קצת לפני חצות, והי' שם חושך, והרי זה סימן שאינו מתמיד כראוי בלימוד התורה. אך הם לא ידעו את הסיבה האמיתית, שהרב כ"כ עני, שאין בביתו כסף עבור נרות להאיר, והוא לומד בע"פ בחושך.

וכל זה אמר שלמה המלך בחכמתו (משלי כ"ב) "חנוך לנוער ע"פ דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה" ופירשו חכמי המוסר, שסוף הפסוק הוא הדרכה אל מה שיש לחנוך נער, את הצעיר, בשנות ילדותו ונעורו.

ואמר שיש לחנכו כך, כדי שגם כי יזקין לא יפסיק מלעסוק בחינוך עצמו, ובעבודה על עצמו, להשתלם עוד ועוד מדרגה לדרגה. ופירוש הביטוי "לא יסור ממנה" - הוא הכוונה לא יסור מלעסוק גם בזקנותו בעבודת החינוך.

ונסביר הדבר בתוספת העמקה. הרי כתוב (תהלים קיא, י) "ראשית חכמה יראת ד'", כלומר, שהחכמה הזאת, דהיינו יראת שמים, היא הראשית והמובחרת מכל החכמות שבעולם, וכן כתוב בס' איוב (כח כח): "הן יראת ד' היא חכמה". ואם כך הדבר, בודאי יש להתמקד ביותר, בקנין ערך יקר זה, דהיינו יר"ש.

הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמיים

ואין קונים יראת שמים? כבר אמרו חז"ל (ברכות לג ע"ב): "הכל בידי שמים, חוץ מיראת שמים". כל דבר ה' מביא על האדם, עניות או עשירות, בריאות או להיפך, אך יראת שמים הוא הדבר שתלוי רק בנו, וה' רוצה שזה ייעשה רק בכחנו. ולכן על כל צרה שלא תבוא אפשר לומר: "ה' יעזור", או "זה לא נורא", בטחו בה', ובו', אבל לגבי יראת שמים, ח"ו מלומר ד' יעזור, ואני לא צריך כ"כ להתאמץ. כי זה ענין אבסולוטי שלי

הוא ניגש אל מקרר החלב ועיניו נדהמו ולא האמינו לגלות ש...

יקותיאל יהודה גנזל על נס פך החלב

גלידות, קרחונים וסוגים שונים של אוכל לרגע. בו ביום נחתה צרה על בעל החנות. החשמל בחנות החל לחולל בעיות. הוא קפץ שוב ושוב. חשמלאי שהוזנק למקום לא הצליח לאתר את הבעיה, ובינתיים... שבת קודש כבר נכנסת.

את הסיפור הבא שמעתי מפי מכובדי הרב דוד פייג שליט"א. הוא שמעו מכלי ראשון ממש. סיפור טרי ומופלא: בערב שבת קודש פרשת נשא קרה הדבר. בחנות מרכול בעיר החסידות והתורה בני ברק, חנות המוכרת מוצרי מכולת לצד

אך אבוי, מה באשר החלב? בחום הבני-ברקי חלב עלול להתקלקל גם תוך שעותיים.

הוא ניגש אל מקרר החלב ועיניו נדהמו ולא האמינו לגלות ש... מקרר החלב פועל! החשמל בכל החנות נפל. אבל המקרר פועל במלוא העוז והעוצמה. החלב ניצל באופן נסי.

ואז הוא נזכר: מידי שבוע הוא נוהג לתרום בקבוקי חלב עבור כולל אברכים חשוב. לטובת לומדי התורה. באותו שבוע, ביום שהאחראי מטעם הכולל הגיע לאסוף את החלב כהרגלו, הוא הבחין שנותרו בחנות רק מעט בקבוקים. הוא רצה לעזוב את החנות בנמקו: "אני רואה שאין מספיק חלב בשבילנו. זה בסדר גמור. אלך לקנות בסופרמרקט סמוך". אבל בעל החנות אל הסכים לו, וטען: "אכן אין מספיק. אבל אין מספיק - בשבילי, בשביל הלקוחות שלי. בשביל התורה - יש ויש. קח את כל החלב". חלפו ימים אחדים והנה מקרר החלב נשאר פועל באורח נס.

(המבשר ורעה אמונה י"ח סיון תשפד)

בלב כבד קיבל בעל החנות את השבת. מתוך חשש ברור שהחשמל יפול כנראה שוב במהלך השבת והחנות תישאר שעות ללא חשמל. מה שאומר: סחורה קפואה בשווי אלפי-אלפי שקלים, תיזרק לפח. גם עשרות בקבוקי החלב שבמקרר החלב במחסן הפנימי - יתקלקלו במחמסין הבני-ברקי.

אבל ממש בכניסת השבת, הוא החליט בלבבו: אני מסיר את הנושא ממוחי. לא אחשוב עליו ולא אדבר עליו. אשמח בשמחת השבת ולא אחשוש ממה שקורה.

בעצם כאן אפשר לסיים את הסיפור. סיפורו על יהודי העמל לפרנסתו. 'בעל-בית', אשר נמצא במדרגה גבוהה כליך; מלמדת את כולנו רבות.

אבל לסיפור יש המשך:

כשהוא הגיע לחנות במוצאי-שבת, הוא התחלחל לראות שאת יגור - בא לו. לא היה חשמל בחנות. הוא פתח את אחד המקפיאים ורוחו שבה אליו. הכל עוד היה קפוא. מסתבר שרק בשעה-שעותיים האחרונות קפץ החשמל ומוצרי ההקפאה ניצלו.

מלבד לימוד 'משנה ברורה', הצטרפת בשנה האחרונה גם לתוכנית 'עמוד יומי' ושניהם משלימים זה את זה

שיחה עם הרב אלימלך ביש, נבחן ותיק בתוכנית 'דף היומי בהלכה', על השתתפותו בתוכניות 'דרשו' מאז היותו בחור צעיר ועד היום

מאת: אלעזר גולדברג

מתי אתה לומד את החומר היומי? וכיצד אתה מתכוון למבחנים? בתחילה חשבתי שרק עם חברותא אוכל להצליח לעמוד במשימה, בפרט בהלכות מורכבות עם פרטים רבים ואכן בתקופות מסויימות שלמדו הלכות קשות להבנה, כגון בהלכות תפילין וצורת כתיבת אותיות סת"ם, למדתי עם חברותא, אולם עם הזמן התרגלתי ללמוד גם ללא חברותא וברוך השם אני מצליח לדעת את החומר היטב ולהצליח במבחנים.

בתחילה הקדשתי את הזמן בו אני נמצא בהסעות לכולל וממנו ללימוד הדף היומי ב'משנה ברורה' והספקתי לסיים את החומר תוך כחמש עשרה דקות. בהמשך הזמן התחלתי ללמוד בזמנים אחרים במשך היום, בשעות שבין הסדרים. לקראת המבחן, בשבוע האחרון של החודש, אני עובר שוב במהירות על כל החומר החודשי וסיכום נוסף אני עושה בלילה שלפני המבחן, בו אני משנן את הפרטים הקטנים שיש בכל הלכה. אין לשער את התועלת שאני מקבל מהלימוד והשינון הקבוע ב'משנה ברורה'. מאז שאני לומד במסגרת המחייבת והקבועה הזו, אני מקבל תמונה מלאה על הלכות שונות שקיימתי עד היום בצורה של 'מלומדה' וכעת אני מבין את ההלכות טוב יותר וממילא גם מקפיד יותר לקיים כל הלכה.

איך הכרת את ארגון 'דרשו' ומתי הצטרפת לתוכנית הלימוד והמבחנים של 'דף היומי בהלכה'?

הכרתי את הארגון הקדוש לפני כחמש עשרה שנים, בהיותי בחור צעיר בישיבה קטנה, אז הורי עודדו אותי להצטרף למסלולי הלימוד והבחינות על הש"ס. לאחר מכן היו מספר הפסקות, ולפני כשנתיים, כאשר התחיל המסלול הנוכחי של 'הדף היומי בהלכה', הצטרפתי שוב ומאז אני נבחן מידי חודש באופן קבוע.

מה שנתן לי את הכוח להצטרף שוב בשנים האחרונות למסלולים השונים של 'דרשו', היה העידוד של נווה ביתי לאחר שנחשפה לפרסומות של הארגון ולמעמדי הסיום הגדולים על הש"ס ועל המשנה ברורה. היא רצתה שגם אני וגם היא נהיה חלק מהדבר הגדול הזה בו שותפים המוני בני התורה המצליחים לקצור את פירות עמלם ולדעת ש"ס ופוסקים.

דבר נוסף שגרם לי להצטרף, הוא העובדה שאחד מחברי כולל האברכים סיפר לי שגיסו סיים מחזור לימוד שלם במסגרת 'דף היומי בהלכה'. אמרתי לעצמי: אם הוא עשה כך והצליח לרכוש ידיעות עצומות בהלכה, גם אני מסוגל לעשות זאת ללא קושי מיוחד.

אני לומד בזמנים שונים, לפני או אחרי סדרי הכולל. ברוך השם אני מצליח ללמוד בהתמדה את ההספקים של שתי התוכניות גם יחד, ושני הלימודים אפילו משלימים זה את זה, בפרט לימוד מסכת ברכות בהם עסקנו בחודשים האחרונים יחד עם לימוד הלכות תפילה וברכות ב'משנה ברורה' ובקרוב נלמד את הלכות שבת ב'משנה ברורה' יחד עם לימוד מסכת שבת במסגרת 'עמוד יומי'. המסר שלי הוא: אם אני מצליח לעשות זאת, כל אחד יכול!

איזה מסר ניתן לתת לאחרים המבקשים להצטרף לרגל תחילת לימוד הלכות שבת ב'משנה ברורה'?
ראשית - לפני שהתחלתי ללמוד במסגרת התוכנית הנוכחית, למדתי במשך שנתיים הלכות שונות ב'משנה ברורה' בסעודות השבת, לאחר תקופה ארוכה ראיתי שניתן בקלות רבה להספיק ללמוד עמוד שלם ויותר תוך זמן קצר.
בנוסף, הצטרפתי בשנה האחרונה גם לתוכנית 'עמוד יומי' בש"ס בבלי ואת החומר הזה יחד עם החומר ב'משנה ברורה'

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

איזו שאלה שאל הגאון רבי שמואל סלאנט את תלמידי הת"ת על מסכת בבא מציעא?

בבא מציעא דף קיט

סיום מסכת בבא מציעא

היא הגמרא בב"מ שעליה שח הגאון רבי ישראל סלאנטר זצ"ל, ושעליה גם כוונתי. אחרי זמן קצר אמרו אחדים מהם הלא באנו בזה להאיבעיא בדף צ"ו שאלה בפחות משה פרוטה אם חייב באונסין. כי שימוש כוס לשתות מים אינו שוה פרוטה. כששמע הגאון רבי שמואל סלאנט זצ"ל תשובתם הנכונה הרים כוסו ויברכם, ועיניו זלגו דמעות התרגשות. (תורת רבינו שמואל סלאנט) בהנחה ששתית מים כזו שווה פחות משה פרוטה ויש לדון בדבר, אכן העובדא היא מעניינת במיוחד, רק יש לציין שלשית הרמב"ם שם בגמרא, לא יהיה הדין כך, יעו"ש. הסיפור הוא רק לפי פשט של רש"י בסוגיא, כך העיר לנו אחדי מגדולי הדור שליט"א.

(א. חפץ מוסף שבת קודש תזריע תשס"ג)

ביום ד' ה' דחנוכה תרס"ה בת"ת עץ חיים בעת סיום מסכת בבא מציעא אחרי בחינת התלמידים נערכה סעודה חגיגית, ומזגו כוס להגאון כ"ק רבנו שמואל סלאנט זצ"ל. בהחזיקו את הכוס בידו פנה אל הילדים ויאמר בנים יקרים עתה נזכרתי מעשה שקרה לי לפני כשבעים וחמש שנה שסעדתי לבי יחד עם חברי הצעירים. בתוך הסעודה, שאל אחד הנערים כוס זכוכית לשתות בו מים ואחר ששתה המים טרם סיפק בידו להשיבו נשבר הכוס באונס. ועמדתי ואמרתי אז לחברים שלי: בשבירה זו באנו לידי ספק האמור בגמרא. היודע מי מכם כוונתי? מיד השיב אחד מחבירי הצעיר לימים אז ה"ה הגאון הצדיק הנודע רבנו ישראל סלאנטר זצ"ל: הגמרא היא בבבא מציעא. ועתה הוסיף הגאון רבי שמואל סלאנט אל הילדים חניכי הת"ת, אימרו בנים יקרים איה

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

באיזה מקרה חולקים שותפים רק כשמונים וששה אחוזים מהרווחים?

ויש אומרים, שבדיעבד, רשאי היהודי לכופף את הגוי לחלוק את רווחי השבת, או ליטול רווחי יום אחד מימי החול כנגד רווחי השבת שנטול הגוי, אף ללא ההסכם הנ"ל. ולדעת הרמ"א, במקרה שהדבר כרוך בהפסד כספי רב - ניתן לסמוך על דעה זו, ובתנאי שהיהודי לא דרש מהגוי לעבוד בשבת, ואינו מזכיר בשעת החלוקה שהוא נוטל חלק ברווחי החול תמורת מה שנטל הגוי מרווחי השבתות.

[שו"ע רמה, א, משנ"ב ח, וביה"ל ד"ה וחלקו, וע"פ שעה"צ ה]

כפי שלמדנו, יהודי וגוי השותפים בעסק, עליהם לסכם לפני יצירת השותפות שהעבודה והרווחים של יום השבת ישתייכו לגוי, וכנגדם, העבודה והרווחים של יום אחד מימות החול ישתייכו ליהודי. ואם לא סיכמו כן, הגוי נוטל את הרווחים של כל השבתות, ואת כל רווחי החול יחלקו בשווה. ואם סך רווחי השבתות אינו ידוע, הגוי נוטל שביעית מהרווחים, ואת יתר הרווחים - קרוב לשמונים וששה אחוזים - יחלקו בשווה. ואין היהודי רשאי לכופף את הגוי לחלוק את רווחי השבת בשווה.

כשהגוי מסכים לחלוק עם שותפו היהודי את רווחי השבת - האם ניתן להענות להצעתו?

ההסכם בטל, והגוי נוטל שביעית מהרווחים, ואת יתר חולקים, כנ"ל. ומאידך, אין דין זה אמור אלא כשהתרצו לחלוק בשווה את כל הרווחים כאחד, ככל חלוקת שותפות, ללא התייחסות לרווחי יום זה או אחר; אך אם מחשבים במפורש את רווחי שני הימים - יום השבת ויום החול שכנגדו, על מנת להשלים את הפער שביניהם - נחלקו הפוסקים אם ההסכם מועיל. ובכל מקרה, אין היהודי יכול לכופף את הגוי לחלוק בשווה.

[שו"ע רמה, ב, משנ"ב יג, ושעה"צ ה"י; בו"מ דרשו, 4]

יהודי וגוי השותפים בעסק עם על פי ההסכם הנ"ל, ובשעת חלוקת הרווחים התרצה הגוי מעצמו לחלוק את כל הרווחים בשווה - רשאי היהודי לחלוק עמו בשווה, והרי זו כמתנה שהגוי נותן לשותפו היהודי.

ויש שכתב, שדין זה אמור רק באופן שניהלו רישום מסודר של רווחי יום השבת, ורווחי יום החול שבו עובד היהודי כנגדו, ואחר כך התרצו לחלוק הכל בשווה, כיון שבאופן זה יש ערך להסכם; אך אם לא ניהלו רישום, וחולקים את הימים כרגיל כאילו לא סיכמו מאומה,

האזינו לתוכנית 'הפותר בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

באיזו שותפות של יהודי וגוי ניתן לכתחילה לחלוק את רווחי השבת?

עבור היהודי בשבת בציווי ובשליחותו, כשכיר יום; כאן הדבר מותר, משום שהכל יודעים שהגוי הוא שותף בעסק, ומבינים שעובד מדעת עצמו ולצורכו.

והגם שרווחי השבת הם בעצם מתנה מהגוי לשותפו היהודי - כשחולקים את הרווחים, לא יטול היהודי את רווחי השבת בפני עצמם, משום שהם דומים ל'שכר שבת', אלא יטול אותם ב'הבלעה' עם יְתָר הרווחים.

[שו"ע רמה, א, ומשנ"ב י"ב; ב"מ דרשו, 14]

כל האמור לעיל [ובתקציר הקודם], הוא בנוגע לעסק בו עובדים השותפים בתורנות לפי ימים; אבל בעסק בו עובדים השותפים יחד בכל ימי החול, והגוי עובד מדעת עצמו גם בשבתות, ללא כל דרישה מצד היהודי - רשאי היהודי לחלוק עמו בשווה את כל הרווחים, משום שהגוי עובד בשבת לצורך עצמו, ולא כדי להרבות את חלקו של היהודי; והרי זה כקבלן העובד לצורך השלמת העבודה המוטלת עליו.

ולמרות שבדרך כלל כאשר מפורסם שהעסק הוא של היהודי, אסורה אף הקבלנות, משום 'מראית העין', שיחשדו שהגוי עובד

* יהודי וגוי השותפים בעסק, ומתכונת השותפות שעובדים בתורנות לפי ימים - יסכמו ביניהם בשעת יצירת השותפות, שבשבת יעבוד הגוי לבדו, וכנגדו, יעבוד היהודי יום אחד בימי החול. ואין חוששים ל'מראית העין', שיחשדו שהגוי עובד לצורך היהודי. ואף אם חלקו של הגוי בשותפות הוא מזערי - די בכך, ובלבד שהדבר יתפרסם במקום.

* יהודי וגוי השותפים בעסק עם ההסכם הנ"ל, אך הוסיפו וסיכמו שלבסוף יחשבו את כל הרווחים כדי שחלקם יהיה שווה - הרי זה כאילו לא התנו מאומה.

אתמול
למדנו

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

המוסיף סוכר באמצע שתיית תה - האם צריך לברך שוב 'שהכל'?

אולם, אם לא היה בדעתו לאכול את הטפל, ואין דרכו בכך, או ששינה את מקומו, או שהסיח את דעתו - צריך לברך על המאכל הטפל בפני עצמו, אך יש לברך עליו 'שהכל' אף אם ברכתו העצמית היא 'מזונות', למשל.

ואם הטפל מתערב בתוך העיקר והופך לחלק ממנו ואינו ניכר - וכגון שבירך על כוס תה כשלא היה סוכר בביתו, ולאחר מכן הביאו לו סוכר מבית השכנים והוא מערבו בתה - יש אומרים, שיתכן שצריך לברך עליו; ויש אומרים, שאינו צריך לברך עליו.

[שו"ע ריב, א, משנ"ב ב, ד רה, ושעה"צ טו; ב"מ דרשו, 12; וראה משנ"ב ג, ושעה"צ ט]

מאכל הטפל למאכל אחר, דהיינו שאינו נאכל לשם מזון ושובע, או לשם הנאה ממנו, אלא כנספח המשלים ומכשיר אכילת מאכל אחר - וכגון שאוכל מאכל מלוח במיוחד, ואוכל עמו מאכל נוסף כדי להפיג את המליחות שבפיו - הריהו נפטר בברכת המאכל העיקרי, ואין לברך עליו, גם אם הוא נאכל בנפרד, ואף אם הוא ערב לחיכו יותר מהמאכל העיקרי.

וזאת, בתנאי שהמאכל הטפל יהיה מונח לפניו בשעת הברכה על המאכל העיקרי, או שיהיה אז בדעתו לאכול, או שדרכו בכך; ולא שינה את מקומו, ולא הסיח את דעתו, בין אכילת המאכל העיקרי לאכילת הטפל.